

София 1303
Ул. "Опълченска" № 66
тел.: 931 24 37, 975 59 46
0888 512 167, 0895 649 898
buditel@mail.bg
www.buditel.info

СЪЮЗ НА НАРОДНИТЕ ЧИТАЛИЩА

София 1000,
пл. Славейков" № 11, ет. 3
Тел./факс: + 359 2 4081 599,
e-mail: union_chit@abv.bg

2009-08-30.

ДО
Проф. Божидар Димитров
Министър без портфейл

ОТ
Проф. д. ик. н. Стоян Денчев,
Председател на Съюза на народните читалища

Пламен Крайски,
Председател на УС на Сдружение „Кръг Будител”

Уважаеми проф. Димитров,

След успешната реализация на възстановяването на българските църкви „Св. Георги” и „Св. св. Константин и Елена”, както и след откриването на българско читалище и информационно-образователния център в Одрин у нас се зароди идеята тези патриотични начинания да продължат. Интересът ни беше събуден от сравнително добре запазената сграда на българска църква в гр. Къркларели (Лозенград), Турция. Направените предварителни документални проучвания от страна на сдружение „Кръг Будител” и огледът на място от страна на арх. Васил Китов потвърдиха първоначалната ни убеденост, че става дума за църквата „Св. Никола”.

По данни от архива на Българската Екзархия тя построена в имот от 2 дка, а самата постройка е 445 кв. м. Състояла се е от два етажа. На първия се е помещавала църквата „Св. Никола”, а на втория етаж е имало начално училище. В двора се е намирал започнат стар строеж на църковна сграда, която е разрушена вероятно след 1932 г. Имотът е получен чрез султански ферман и в турските регистри се е водел като вакъфски.

През епохата на Възраждането градът се е развивал като културно-просветен и икономически център. Съществували са още две църкви, катедралната „Св. Спиридон” и „Св. Атанас”, които не са запазени. В Лозенград е имало и три български училища – две начални и едно класно (прогимназия). Тук е роден Антим I и е останал гробът на неговата майка, който е бил в двора на катедралната църква.

Във връзка с това бяха проведени предварителни срещи с кмета на Къркларели (Лозенград), г-н Джавид Чаалаян, последователно от проф. Стоян Денчев и арх. Васил Китов. От турска страна бе заявена категорична позиция, че приветстват едно такова начинание за възобновяване на сградата. Макар и в момента имотът да е частен, г-н Джавид Чаалаян изрази готовност да направи нужното за обезвъзмездяване на собственика.

Във връзка с всичко изложено по-горе, от името на Съюза на българските читалища и Сдружение „Кръг Будител” се обръщаме към Вас с предложението да подкрепите тази инициатива. Предлагаме да бъде създадена целево финансирана работна група, която да проучи на място, както и в архивите и музеите, наличната документация, и обобщи данните за българското присъствие в този район – църкви и училища. Успоредно с това да се потърси съгласието на турската страна за реализацията на тази инициатива. Предпоставки за това се съдържат в Междуправителствената културна спогодба, както и в Програмата за сътрудничество в областта на науката, образованието и културата между правителствата на двете страни.

Като краен резултат, имайки предвид историческите функции на сградата, смятаме че на първия етаж може да бъде възстановена православната църква „Св. Никола”, а на втория етаж да се развие читалище с български Културно - информационен център.

Къркларели (Лозенград) се намира на най-късия път, който свързва Истанбул с българското Черноморие. Изявеният стремеж на Турция през последните години да развие икономически Одринска Тракия, е предпоставка за активизиране от наша страна, като чрез подобни знаци маркираме историческото ни присъствие и рекламираме възможностите за сътрудничество в областта на икономиката, туризма и културата.

Уважаеми проф. Димитров,

Ние сме убедени, познавайки дейността Ви на радетел на българщината, че ще подкрепите тази наша идея. Надяваме се поетапно тя да бъде финансирана и осъществена успешно. Изразяваме готовността си да участваме в реализацията, както и да подпомогнем и потърсим съдействието на други организации от неправителствения сектор. Искаме да подчертаем също, че сме благодарни на ръководство на Държавна агенция „Архиви”, което ни помогна в предварителното проучване на документалния материал.

С уважение:

Проф. Стоян Денчев,
Председател на Съюза на народните читалища

Пламен Крайски,
Председател на УС на Сдружение „Кръг Будител”